

Asia: 124/06.01/2024

Etelä-Karjala-ohjelma 2026-2029 ja sen ympäristöselostus

Lausunnonantajan lausunto

Yleispalaute Etelä-Karjala-ohjelmasta 2026-2029

Maakuntaohjelman valmistelu on ollut eri tahoja hyvin osallistava prosessi. Muutamme tarinan suunnan visiona on hyvin oivallettu. Meidän on pystyttävä uusinajatellen tekemään asioita toisin, jotta maakuntamme säilyy elinvoimaisena.

Nykytilakuvauksen mukaisen tilanteen muuttaminen vision 2040 tilanteeseen vaatii kaikilta toimenpiteitä ja myös ymmärrystä, että asioita on pystyttävä toteuttamaan toisin. Maakuntaohjelman strategiset valinnat antavat sopivaa painetta myös kuntien toiminnalle. Kokonaisuutta toteutamme kuitenkin me kaikki yhdessä, joten tuettuna ja yhdessä toimien onnistuu myös pienempikin kunta.

Yleispalaute Etelä-Karjala-ohjelman ympäristöselostuksesta

Ympäristövaikutusten arviointia on tehty työryhmässä, johon ovat kuuluneet edustajat Kaakkois-Suomen ELY-keskuksesta, Lappeenrannan ja Imatran kaupunkiseutujen ympäristötoimista, Lappeenrannan kaupungin kulttuuritoimesta sekä MIELI- Etelä-Karjalan mielenterveys ry:stä. Eräissä ympäristövaikutusten sekä myös maakuntaohjelman kohdissa heräsi kysymys, että onko tehty liiaksi yleistämisiä ja samalla sivuutettu maaseutukunnille ominaisia mm. elinkeinojen sekä huoltovarmuuden kannalta tärkeitä asioita. Savitaipaleella elinkeinorakenne painottuu palveluihin, teollisuuteen sekä maa- ja metsätalouteen. Maa- ja metsätalouden osuus on perinteisesti vahva.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa luvussa kuusi olevan taulukkoa tulkitessa jää jossain määrin epäselväksi miten asioita on painotettu. Erityisesti ekologiset vaikutukset ovat enimmäkseen neutraaleja tai moninaisia.

Tarkempi palaute ohjelmasta

Luku 4 Etelä-Karjalan visio 2040 ja polkuja eteenpäin

Joukkoliikenteen sekä kulkuyhteyksien toimivuus ovat tärkeitä koko alueen saavutettavuuden ja arjen sujuvuuden kannalta. Harvaan asutun ja ikääntyvän väestön osalta palvelujen tehokas

järjestäminen on jatkossa aina vain haasteellisempaa. Lähtökohtaisesti ei voi olettaa, eikä ole koko maakunnan asuttamisen tavoitteen osalta edes ristiriidatonta, että väestö keskittyisi vain kuntakeskuksiin. Lienee selvää, että maaseudulla asuvat tarvitsevat jatkossakin autonsa kulkemista varten. Ikääntyville henkilöille palvelut on pystyttävä riittävällä tavalla takaamaan myös siten, että kukin saa asua kotonansa jos terveys muutoin on riittävää. Tässä kunnalla sekä hyvinvointialueella on yhteinen intressi ja luonnollisen yhteistyön paikka. Mutta kuntakeskusten välillä on oltava riittävää joukkoliikennettä myös tulevaisuudessa. Pelkästään kimpampakyydeillä ja pyöräilyyn kannustaen ei joukkoliikenteen puuttumista ratkota.

Samaan aikaan väestön vähetessä valtion toimenpiteet leikkaavat valtionosuusrahoitusta. Älykästä sopeutumista on jo tehty ja tehdään edelleenkin, mutta jatkossa aidon ja uudenlaisen yhteistyön merkitys palveluiden tuottamisessa korostuu.

Ilmastonmuutoksen sopeutumisen strategia on tarpeellinen, mutta erityisesti näissä ilmasto- ja ympäristöasioissa pienemmät kunnat tarvitsevat tukea. Halua tehdä asioita paremmin on, mutta kykyä/tietoa puuttuu. Ilmasto- ja ympäristöasiat aiheuttavat helposti myös vastakkain asetteluja, ja kokonaisuuden hahmottaminen ilman kenenkään osapuolen syylistämistä on tarpeellista ja tavoiteltavaa.

Ennakointi on välttämätöntä, mutta miten negatiiviselta vaikuttava tieto pystytään ottamaan osaksi toimenpiteitä ennakoiden. Tämäkin vaatii asennemuutosta jossain määrin.

Maakuntaohjelmaluonnoksen mukaan vuoteen 2040 mennessä maakunnan elinkeinot ovat monipuolistuneet. Tämä on tavoitteena äärimmäisen tärkeää, mutta yhtä lailla nykyisten elinkeinojen säilyttäminen on erityisesti maaseutukunnissa tärkeää mm. omistajavaihdoksista huolehtimalla/tukemalla.

Luku 5 Strategiset valinnat 2026-2029 (maakuntaohjelman kehittämistavoitteet)

Strategiset valinnat (kansainvälisesti osaava, yhteisöllisesti rajalla ja saavutettavasti Saimaalla) ovat perusteltuja valintoja. Strategioita läpileikkaavat periaatteet (kansainvälisyys, kestävyys ja kokonaisturvallisuus) ovat ajankohtaisia nyt ja lähivuosina.

Kärkihankkeet (vihreän siirtymän investointinen edistäminen, kansainvälisten osaajien integrointi, maakunnallisen yrityspalvelun kehittäminen, investoinnit tapahtuma-alustoihin ja kulttuurikohteisiin, lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen, toimintaympäristön muutosten ennakointi ja varautumisen vahvistaminen, toiminta ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, raideliikenteen kehittäminen sekä nopeiden , kattavien ja luotettavien tietoliikenneyhteyksien mahdollistaminen) ovat perusteltuja.

Lukua 5 lukiessa nousee esille tarpeita, joiden ratkomiseksi on myös tehtävä toimenpiteitä: alemman tieverkoston osittain surkea kunto, maahanmuuttajien riittävä suomen kielen osaaminen, alueellisen yrityspalvelun aito läsnäolo ja ymmärrys ja halu kehittää myös maaseutumaisen kunnan elinkeinoja (kaikkien ei tarvitse työllistää useita/kasvaa) jne.

Savitaipaleen alueelle on rakennettu Saimaan Kuidun toimesta kiinteä tietoliikenneverkko. Sitä ei kuitenkaan ole ollut taloudellisesti mahdollista toteuttaa siten, että jokaiseen talouteen se olisi edes rakennettu. Maaseudun mobiiliyhteyksien toimivuus on taattava.

Biokaasun tuotannon edistäminen on tavoiteltava asia, mutta jotain tulisi tehdä, jos "lantavaltaisessa" kunnassa sen tuottaminen ei ole toistaiseksi ollut taloudellisesti yrittäjälle kannattavaa. Kärkihanke nro 7 kohdalla on muutoinkin korvaan särähtävä lause: Etelä-Karjalassa maaseudun alkutuotanto on melko pienimuotoista. Tätä tulisi täsmentää, että paikallisia eroja on.

Kulttuurin osalla on ollut nähtävissä aidosti yhteisen tekemisen halua ja siten myös toteutuksia. Siitä kiitos alueen keskuskaupungille ja muille aktiivisille osapuolille.

Luku 6 Innovaatiostrategia 2026-2029 (älykäs erikoistumisen, alueelliset TKI-painotukset)

Innovaatiostrategian painotukset 2026-2029 (puhtaat energiaratkaisut, teollinen bio- ja kiertotalous sekä kokonaisturvallisuus) ovat perusteltuja valintoja.

Kokonaisturvallisuus on alueelle sijoittumisen ja vetovoimaisuuden edellytys.

Luvut 7-8 Toimeenpano ja seuranta

Riittävä seuranta ja tarvittaessa oikea-aikaiset muutokset.

Luvut 2 ja 3 Nykytila ja aiempien ohjelmien vaikuttavuus

Aiempien ohjelmien osalta Suomen ja maailman tilanteiden rajut heikkenemiset ovat tietenkin vaikuttaneet myös ohjelmien alkuperäiseen vaikuttavuustavoitteeseen. Pahimmat skenaariot näyttäisivät toteutuneen. Mutta kuten esipuheessa on painotettu, otamme ohjat käsiimme, olemme reagoineet ja nyt pitää uudistua.

Tarkempi palaute ympäristöselostuksesta

Ympäristöselostuksen yksityiskohtaisempaan sisältöön liittyvät huomiot

-

Vapaa palaute ja evästys

Tähän voit kirjata omat terveisesi ohjelman valmistelijoille ja kertoa esimerkiksi

- millaista viestintää toivotte ohjelmasta ja sen toimeenpanosta
- miten osallistutte ohjelman toimeenpanoon

Huomioimme maakuntaohjelman tavoitteita myös kunnan omassa strategiassa ja sen pohjalta laadittavissa tavoitteissa esim. talousarviossa.

Mäkelä Johanna

Savitaipaleen kunta - Savitaipaleen kunnanhallitus 27.10.2025 §161